

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 14/05-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. júna 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Alexandra Bröstla o sťažnosti Ing. Ľ. K., bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. J. B., P., ktorou namieta porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 579/96, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. Ľ. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 579/96 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Spišská Nová Ves p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 579/96 konal bez zbytočných prietahov.

3. Ing. Ľ. K. n e p r i z n á v a finančné zadosťučinenie, ani úhradu trov konania.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 8. decembra 2004 doručené podanie Ing. Ľ. K., bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. J. B., P., ktoré bolo označené ako „Sťažnosť“. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 579/96 o neplatnosť okamžitého zrušenia pracovného pomeru a vyplatenie mzdy s príslušenstvom.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol: *„Ako navrhovateľ som dňa 18. 6. 1996 podal na Okresný súd v Spišskej Novej Vsi (ďalej len „porušovateľ“) žalobu o neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru a vyplatenie mzdy s prísl. Táto žaloba bola Okresným súdom v Spišskej Novej Vsi založená do spisu vedeného pod číslom 2 C 579/1996. Predmetný spor bol pridelený do senátu JUDr. E. Z. - predseda senátu, E. K. a V. P...“*

Od začiatku súdneho konania vedeného na Okresnom súde v Spišskej Novej Vsi do dnešného dňa ubehlo viac ako 8 rokov a v predmetnom konaní nebolo vydané právoplatné rozhodnutie vo veci samej.

Na priebeh vyššie uvedeného konania som podal dňa 10. 7. 2001 sťažnosť adresovanú predsedovi Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi a žiadal som o prešetrenie dôvodov prietáhov v konaní...

Predseda Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi v liste zo dňa 11. 7. 2001 skonštatoval, že doposiaľ nezistil, aby Okresný súd v Spišskej Novej Vsi vo veciach kde je sťažovateľ účastníkom porušil zákon a teda nebolo zistené, aby okresný súd vo veciach sťažovateľa bol nečinný alebo aby neplynulo konal...“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd prijal návrh na ďalšie konanie a vydal tento nález:

„1) Slovenská republika v zastúpení Okresným súdom v Spišskej Novej Vsi svojím postupom v konaní 2 C 579/1996 porušila základné ľudské právo pána Ing. L. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2) Ústavný súd priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 400.000,- Sk, ktoré je Okresný súd v Spišskej Novej Vsi povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3) Porušovateľ je povinný sťažovateľovi uhradiť trovy súdneho konania.“

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a uznesením č. k. II. ÚS 14/05-11 z 13. januára 2005 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 2. februára 2005 právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili k otázke vhodnosti ústneho pojednávania. Predsedu okresného súdu zároveň požiadal o stanovisko k prijatej sťažnosti.

Obaja účastníci konania súhlasili s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 22. apríla 2005 (sp. zn. Spr. 2052/05, doručenom ústavnému súdu 27. apríla 2005) okrem iného uviedol: „Sťažovateľ, ako navrhovateľ v konaní sp. zn. 2 C 579/96 vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves, proti odporcovi S., a. s., S. N. V., návrhom doručeným súdu 18. 6. 1996, domáhal sa vyslovenia neplatnosti okamžitého zrušenia pracovného pomeru a vyplatenia mzdy s príslušenstvom. Predmetná vec bola pridelená do senátu JUDr. E. Z.“

Predseda súdu vo svojom vyjadrení ďalej podrobne uviedol všetky úkony, ktoré boli vykonané, a rozhodnutia vydané vo veci tak JUDr. E. Z., ako aj konajúcou sudkyňou JUDr.

V. D., ktorá spis prevzala. V závere podaného stanoviska okresný súd uviedol: „...
*dodávame však, že Ing. L. K. je chronickým sťažovateľom. Svojím správaním a konaním
sám spôsobuje prieťahy v konaní tým, že žiada pod rôznymi zámienkami odročovať
pojednávania, nechodí na pojednávania, čím sám sťažuje konanie súdu.*“

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov...“ postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 579/96 o neplatnosť okamžitého zrušenia pracovného pomeru a vyplatenie mzdy s príslušenstvom.

Účelom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

Otázku existencie zbytočných prieťahov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) skúma vždy so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu podľa (1) právnej a faktickej zložitosti veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správania účastníka konania a (3) spôsobu, akým v konaní postupoval súd.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 2 C 579/96 ide o neplatnosť okamžitého zrušenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy s príslušenstvom. Procesné úkony v tejto súvislosti tvoria štandardnú súčasť činnosti všeobecných súdov. Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatoval, že takýto spor nemožno posúdiť ako právne a skutkovo

zložitý a pri sústreďenom postupe okresného súdu (a súčinnosti sťažovateľa) ho možno uzavrieť bez zbytočných prietáhov.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v konaní sp. zn. 2 C 579/96, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľa ako také, ktoré značne ovplyvnilo dĺžku konania pred okresným súdom a spomalilo postup tohto súdu (nepriítomnosť na pojednávaní 8. októbra 1996, vo veci 28. apríla 2003 podal odvolanie bez odôvodnenia, ktoré doplnil až na výzvu súdu 31. augusta 2003, opakovane menil svojho právneho zástupcu, čo viedlo k odročovaniu pojednávaní za účelom oboznámenia sa s vecou).

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prietáhom v označenom súdnom konaní, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd zo spisu okresného súdu zistil, že žaloba sťažovateľa bola doručená okresnému súdu 18. júna 1996 a že konanie vo veci prebieha takmer 9 rokov. Vo veci bolo uskutočnených celkovo 11 pojednávaní. Okresný súd vo veci meritórne rozhodol rozsudkom sp. zn. 2 C 579/96 z 28. februára 1997, ktorým určil, že okamžité zrušenie pracovného pomeru je neplatné a návrh týkajúci sa náhrady mzdy vylúčil na samostatné konanie. Proti rozsudku sa odvolal odporca S., a. s., S. N. V. na základe čoho bol spis 14. mája 1997 predložený na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Košiciach [(ďalej len „krajský súd“). Konanie na krajskom súde prebiehalo od 14. mája 1997 do 23. novembra 1998, sťažovateľ svojou sťažnosťou prietáhy tohto súdu nenamietal]. Krajský súd o odvolaní rozhodol uznesením sp. zn. 14 Co 250/97 z 15. októbra 1998, ktorým zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uznesenie bolo okresnému súdu doručené 23. novembra 1998. Od tohto dátumu do 10. apríla 2001, t. j. viac ako 28 mesiacov, okresný súd nevykonal vo veci žiadny úkon a prvé pojednávanie po vrátení veci sa uskutočnilo až 14. januára 2002. Ďalší prietáh v konaní bol zistený v období od 19. marca 2002 do 31. januára 2003, t. j. viac ako 10 mesiacov, kedy bola konajúca sudkyňa dlhodobo práceneschopná, vec nebola pridelená na konanie inému (zastupujúcemu) sudcovi a neboli v nej vykonávané žiadne úkony. Na pojednávaní uskutočnenom 24. apríla 2003

rozhodol okresný súd vo veci rozsudkom č. k. 2 C 579/96-86, ktorým žalobu zamietol. Voči rozsudku sa sťažovateľ (v konaní pred okresným súdom žalobca) odvolal. Krajský súd uznesením sp. zn. 14 Co 130/03 z 13. novembra 2003 rozsudok súdu prvého stupňa opätovne zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. V období od 23. decembra 2003 do 10. decembra 2004 okresný súd vykonával úkony a uskutočnil dve pojednávania (10. mája 2004 a 27. októbra 2004) za účelom zistenia ďalších skutočností, ku ktorým ho zaviazal vo svojom rozhodnutí krajský súd. Dňa 27. októbra 2004 podal sťažovateľ okresnému súdu námietku, v ktorej namietol zaujatosť všetkých sudcov okresného súdu. Vec bola preto 10. decembra 2004 predložená na rozhodnutie krajskému súdu, ktorý ju uznesením sp. zn. 11 NcC 94/04 z 21. decembra 2004 vrátil okresnému súdu ako predčasne predloženú (doručené 16. februára 2005). V období po vrátení spisu krajským súdom do predloženia spisu ústavnému súdu nie sú v spise vykázané žiadne úkony.

Napriek skutočnosti, že v čase prerokovania veci na ústavnom súde trvá konanie na okresnom súde takmer deväť rokov (uskutočnilo sa celkovo jedenásť pojednávaní, okresný súd vo veci dvakrát rozhodol rozsudkom – v roku 1997 a 2003), vec nie je dosiaľ právoplatne rozhodnutá, hoci obchodná spoločnosť, proti ktorej smeruje návrh, o ktorom okresný súd koná, bola právoplatne zrušená, ako aj vymazaná z obchodného registra.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti a celkovú dĺžku konania pred okresným súdom vo veci sp. zn. 2 C 579/96 dospel k záveru, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, aby vo veci sp. zn. 2 C 579/96 konal ďalej bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ požadoval priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 400 000 Sk, pričom svoju žiadosť v konaní pred ústavným súdom odôvodnil tým, že doterajším postupom okresného súdu sa jeho nárok stal nevymáhateľný, resp. nevykonateľný, pretože žalovaná spoločnosť prešla konkurzom a v súčasnosti bol daný návrh na jej výmaz z obchodného registra.

Ústavný súd v súvislosti so sťažnosťou sťažovateľa skonštatoval, že mu bola doručená v čase (8. decembra 2004), keď uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. K 406/97 z 3. októbra 2002 o zrušení obchodnej spoločnosti S., a. s., so sídlom S. N. V., bez likvidácie, už nadobudlo právoplatnosť (28. novembra 2002). Išlo teda o skutočnosť, ktorá bola známa sťažovateľovi, resp. jeho právnenému zástupcovi a rovnako mohla a mala byť známa aj okresnému súdu, t. j. o skutočnosť, ktorá predstavuje zákonný dôvod na zastavenie konania.

So zreteľom na záver ústavného súdu o podiele sťažovateľa na doterajšej dĺžke konania, zohľadňujúc tiež vyššie uvedené konkrétne okolnosti prípadu, ústavný súd rozhodol o tom, že nepriznáva sťažovateľovi nárok na primerané finančné zadost'učinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd súčasne podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania tak, že nepriznal sťažovateľovi úhradu trov konania, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2005